

Luottamusta ja sopimisen vapautta työpaikoille

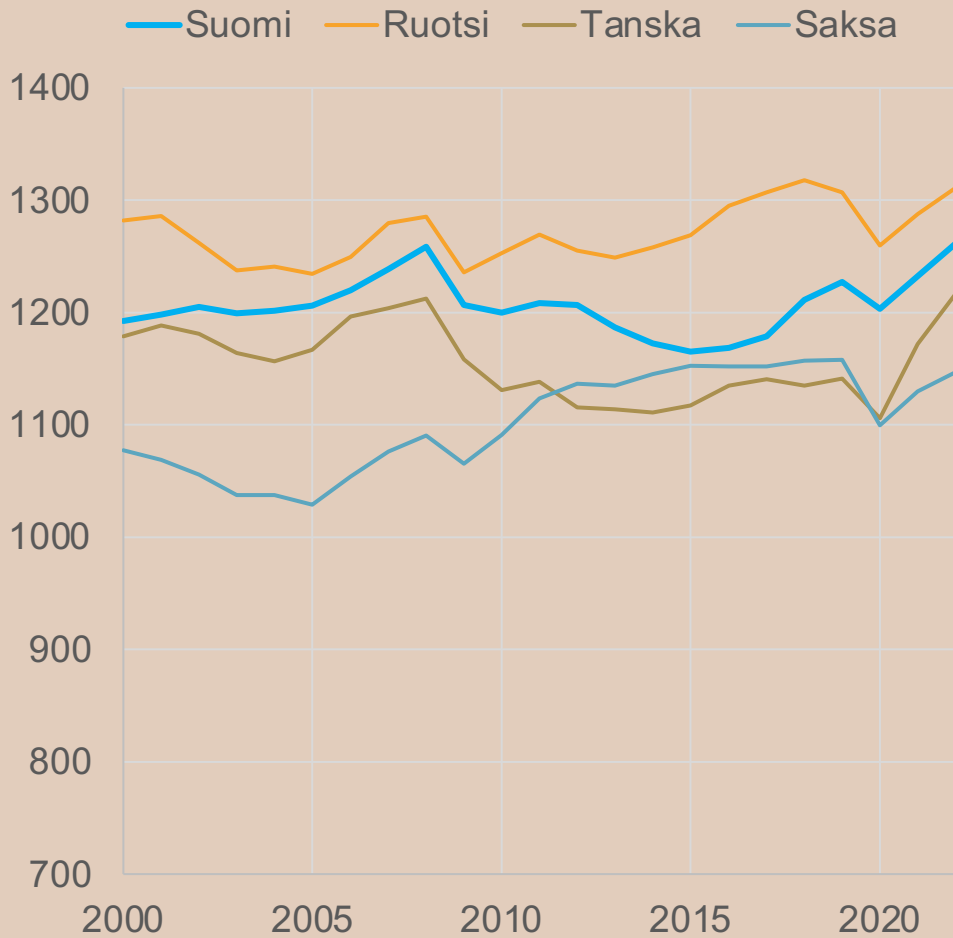
FrontLine Forum, Helsinki, 2.8.2024

Mika Maliranta, johtaja Labore & professori Jyväskylän yliopisto

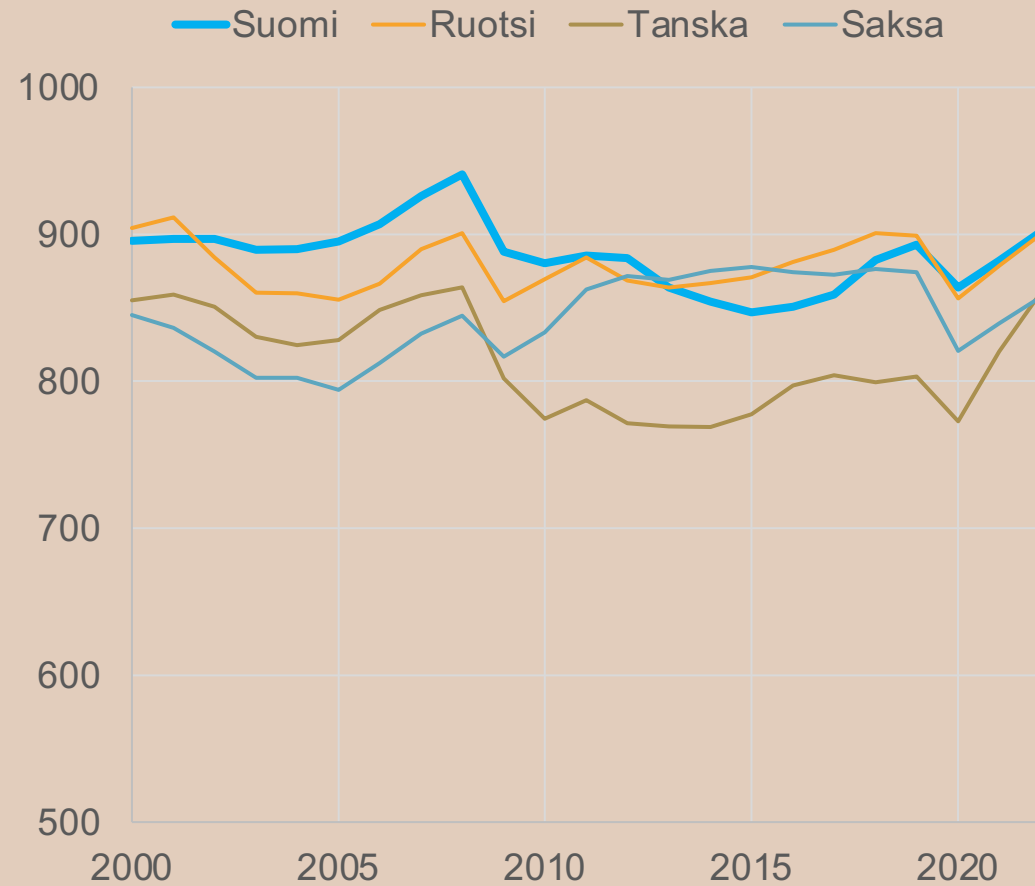

Tehdyt työtunnit / 20-69-vuotias väestö

Koko talous

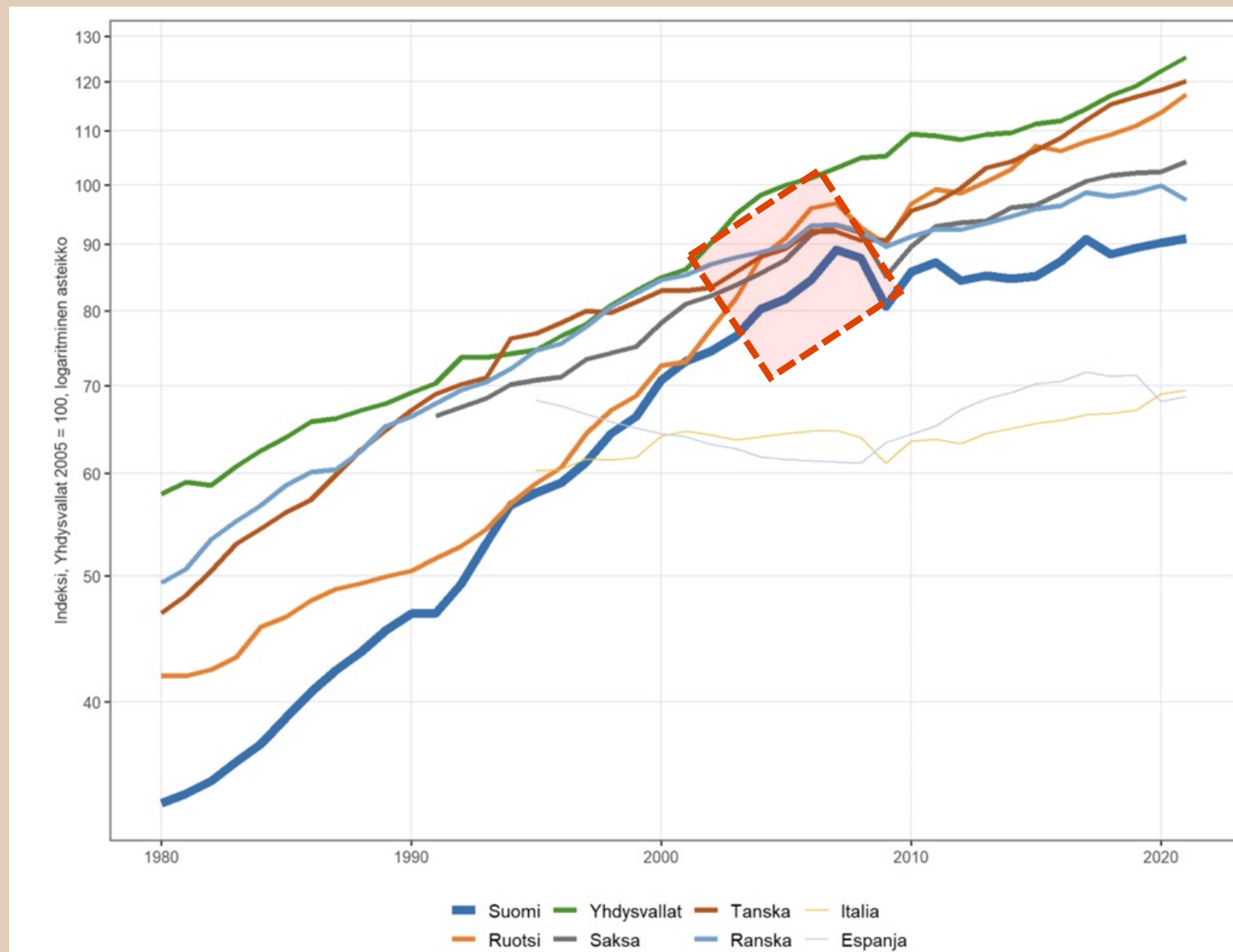

Koko talous pl. julkisen sektorin toimialat
(eli yksityisen sektorin toimialat)

Työn tuottavuuden tason kehitys yrityssektorilla

USA vuonna 2005 = 100

Lähde: Tuottavuuslautakunnan
laskelmat (Janne Huovari)

Labore

Huomioita Pohjoismaisista työmarkkinoista

- Työnjako-oppi: yritykset vastaavat markkinatuotannosta ja hyvinvointivaltio sosiaaliturvasta (Tanskan flexcurity-malli)
=> parempi suojella ihmisiä kuin työpaikkoja
- Rehnin-Meidnerin malli (1950-)
 - Tavoitteet: talouskasvu, täystyöllisyys, tasa-arvo, hintavaikaus (kustannuskilpailukyky), julkisen talouden tasapaino
 - Keinoja: solidaarinen (“sama palkka samasta työstä”) ja maltillinen (kustannuskilpailukyvystä huolehtiva) palkkapolitiikka, aktiivinen työvoimapolitiikka (työvoiman liikkuvuus) ja vastuullinen julkisen talouden huolenpito
- Dynaamiset kasvua edistävät työmarkkinat
 - Kustannuskilpailukyvyn turvaava **palkkojen makrojoustavuus**
 - Työpaikkarakenteiden sopeutumista edistävä **palkkojen mikrojoustavuus**
 - Työpaikkarakenteiden sopeutumista edistä **työvoiman liikkuvuus**
 - Työpaikkojen uudistumista edistävä **innovointi työpaikalla**

Löydöksiä paikallisesta sopimisesta Norjassa

- Jäsenyyteen kannustava verouudistus (tilaisuus kausaalisten vaikutusten analyysiin)
 - ⇒ Työntekijöiden palkat nousivat
 - ⇒ Yritysten tuottavuudet nousivat vielä enemmän
- Olennaista, että työntekijä- ja työnantajaosapuolet ovat riittävän tasavahvoja paikallisella tasolla.
 - Peliteoreettisesti sopiva asetelma sopia samaan aikaan sekä kakun jaosta että sen kasvattamisesta
- Järjestämisen kasvulla on myönteisiä vaikutuksia erityisesti korkean tuottavuuden yrityksissä
- Matalan tuottavuuden yrityksissä työpaikkojen tuho kiihtyy
- ⇒ Järjestäytymisen voimistuminen aiheuttaa “luovaa tuhoa”
- Sosiaalipolitiikan ja aktiivisen työvoimapolitiikan rooli korostuu

Kirjallisuutta:

Barth, E., Bryson, A., & Dale-Olsen, H. (2020). Union Density Effects on Productivity and Wages. *The Economic Journal*, 130(631), 1898-1936. <https://doi.org/10.1093/ej/ueaa048>

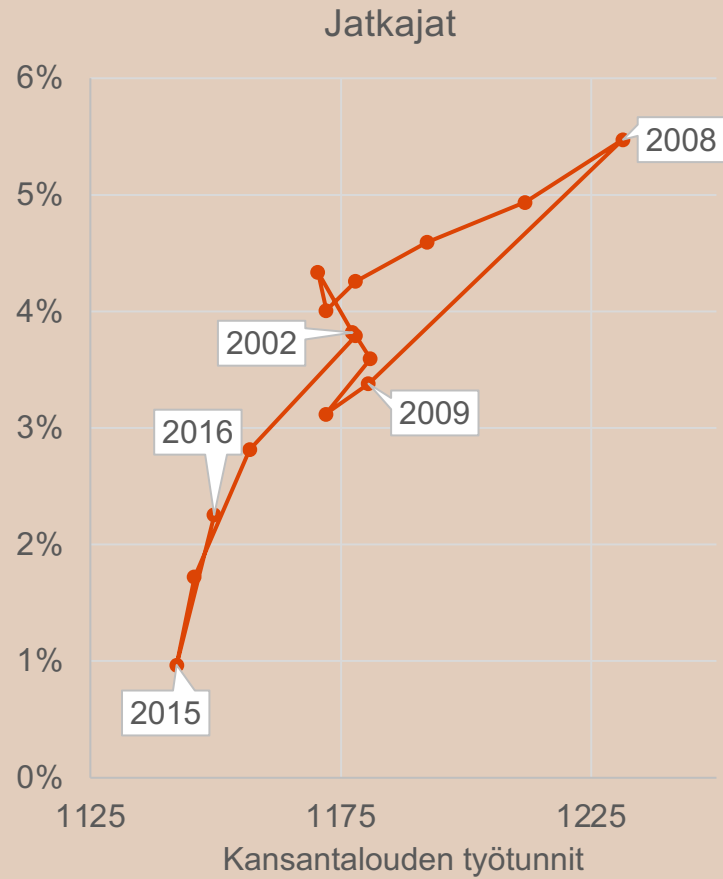
Dale-Olsen, H. (2021). Do unions contribute to creative destruction? *PloS one*, 16(12), e0261212. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0261212>

Ks. Myös *Ammattiliitot kakun kasvattajana ja jakajana*, Maliranta, 13.1.2022, Labore-bloigt (<https://labore.fi/julkaisu/ammattiliitot-kakun-kasvattajana-ja-jakajana/>)

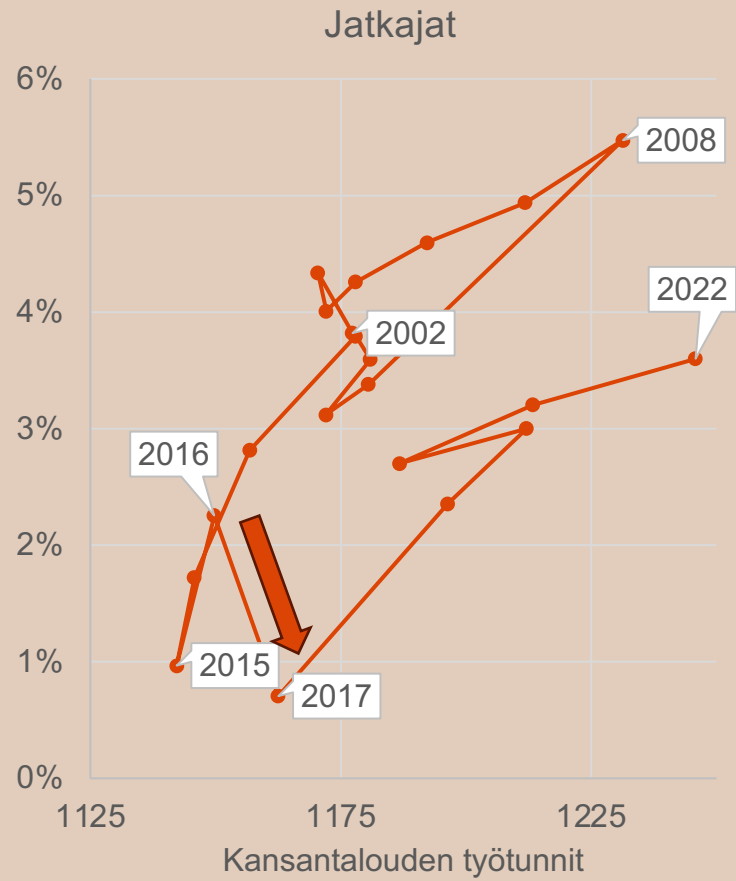
Palkkojen makrojoustavuus

Labore

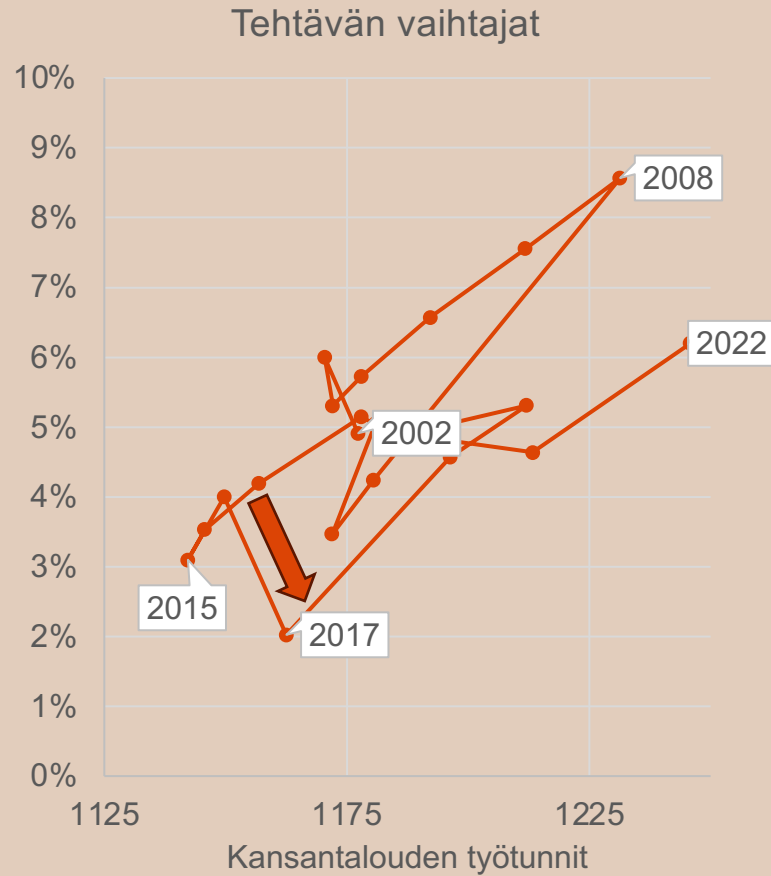
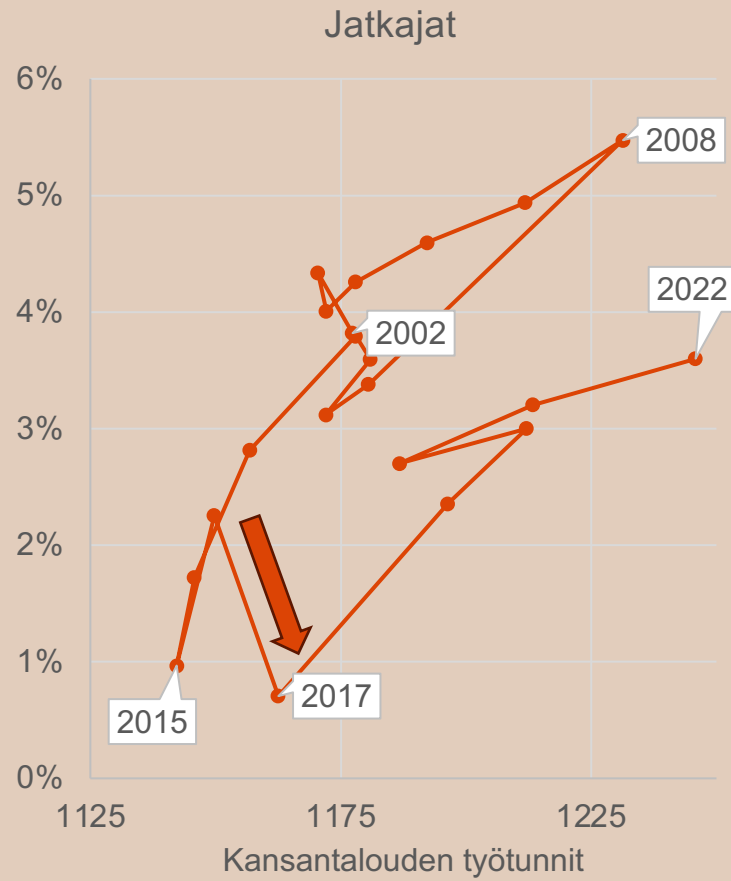
Yksityisen sektorin jatkajien palkkojen muutos ja työllisyyden taso (työtunnit / ikäryhmä 20–69 vuotta)

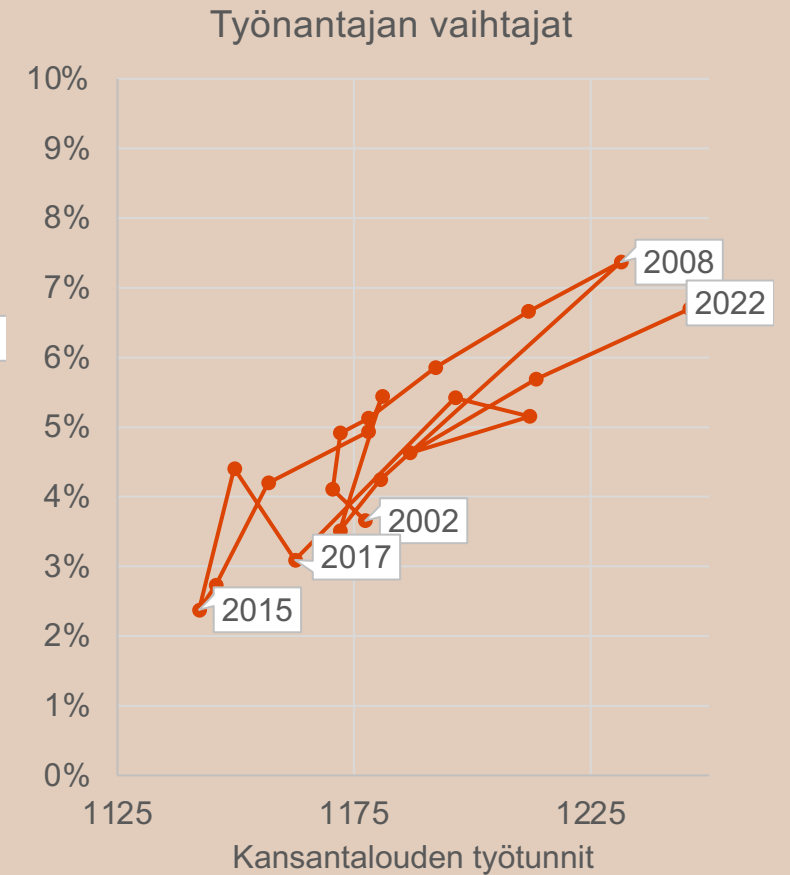
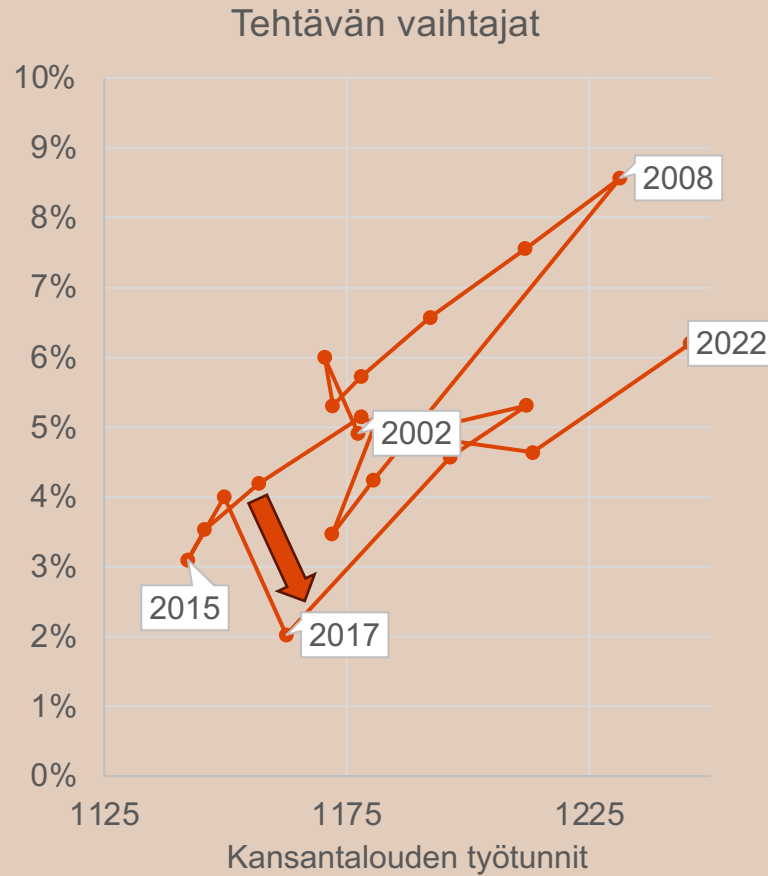
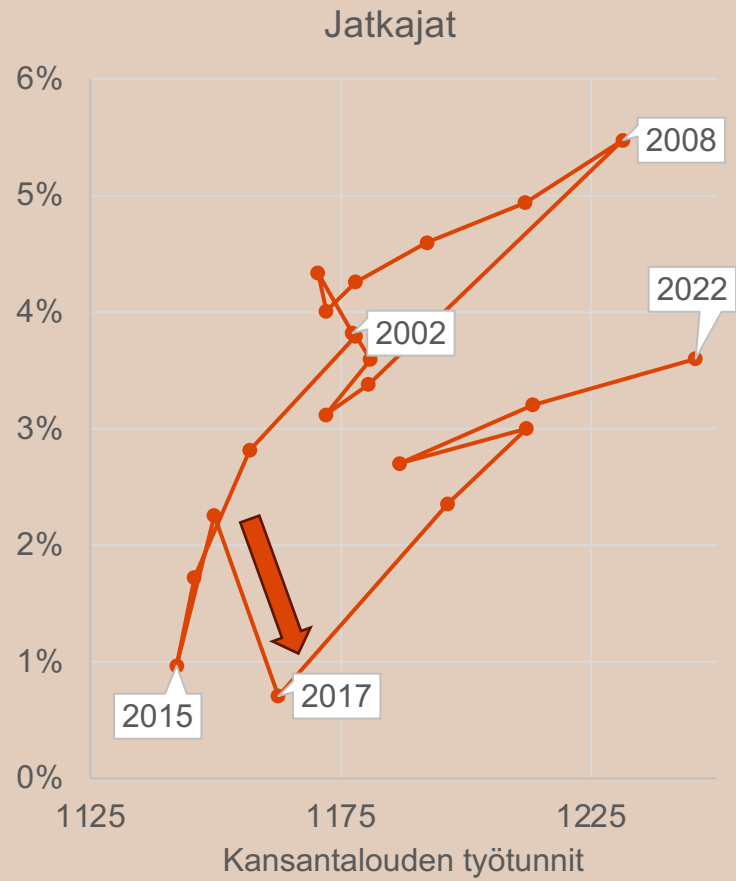
Yksityisen sektorin palkkojen muutos ja työllisyyden taso (työtunnit / ikäryhmä 20–69 vuotta)

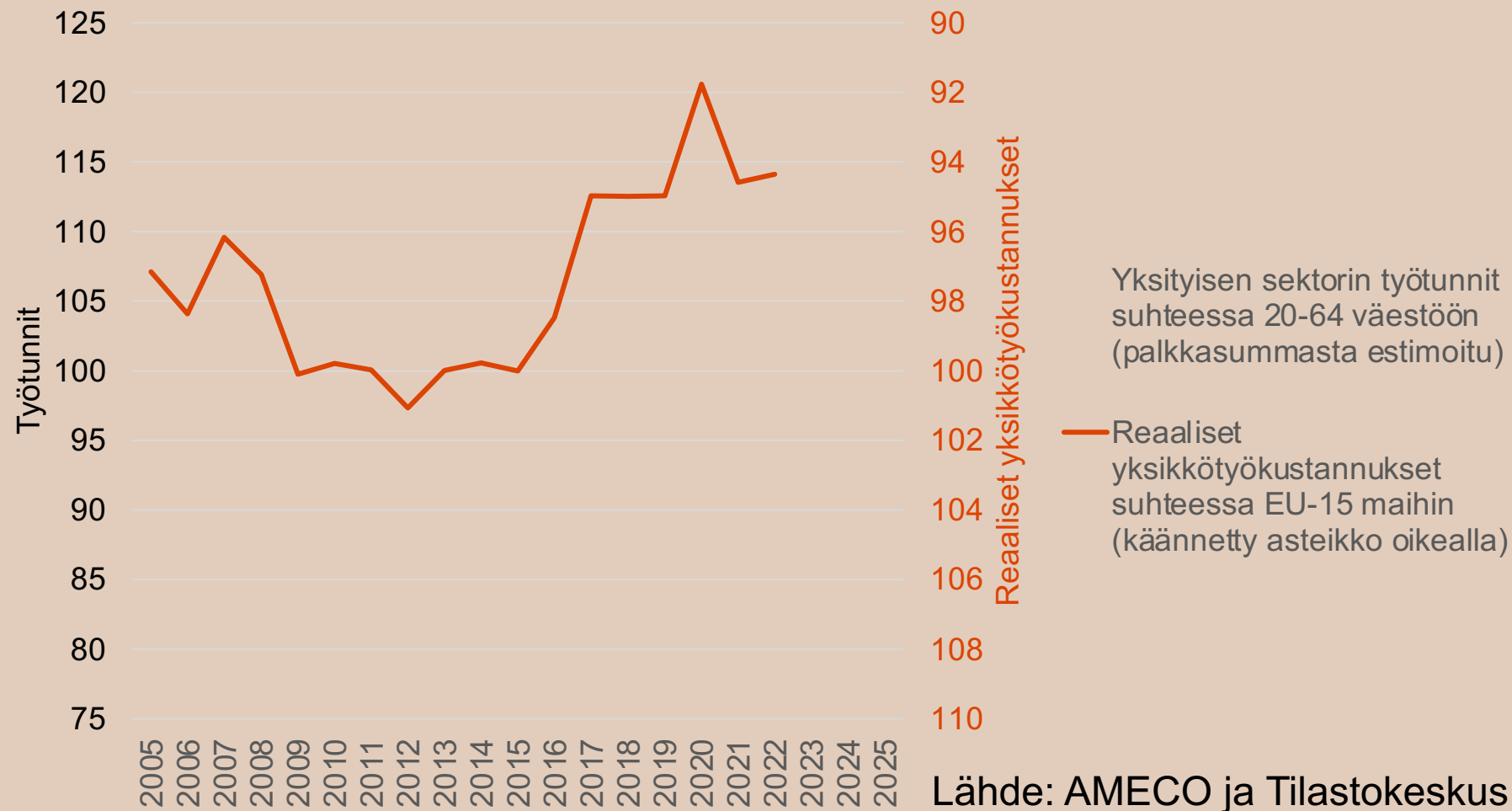
Yksityisen sektorin palkkojen muutos ja työllisyyden taso (työtunnit / ikäryhmä 20–69 vuotta)

Yksityisen sektorin palkkojen muutos ja työllisyyden taso (työtunnit / ikäryhmä 20–69 vuotta)

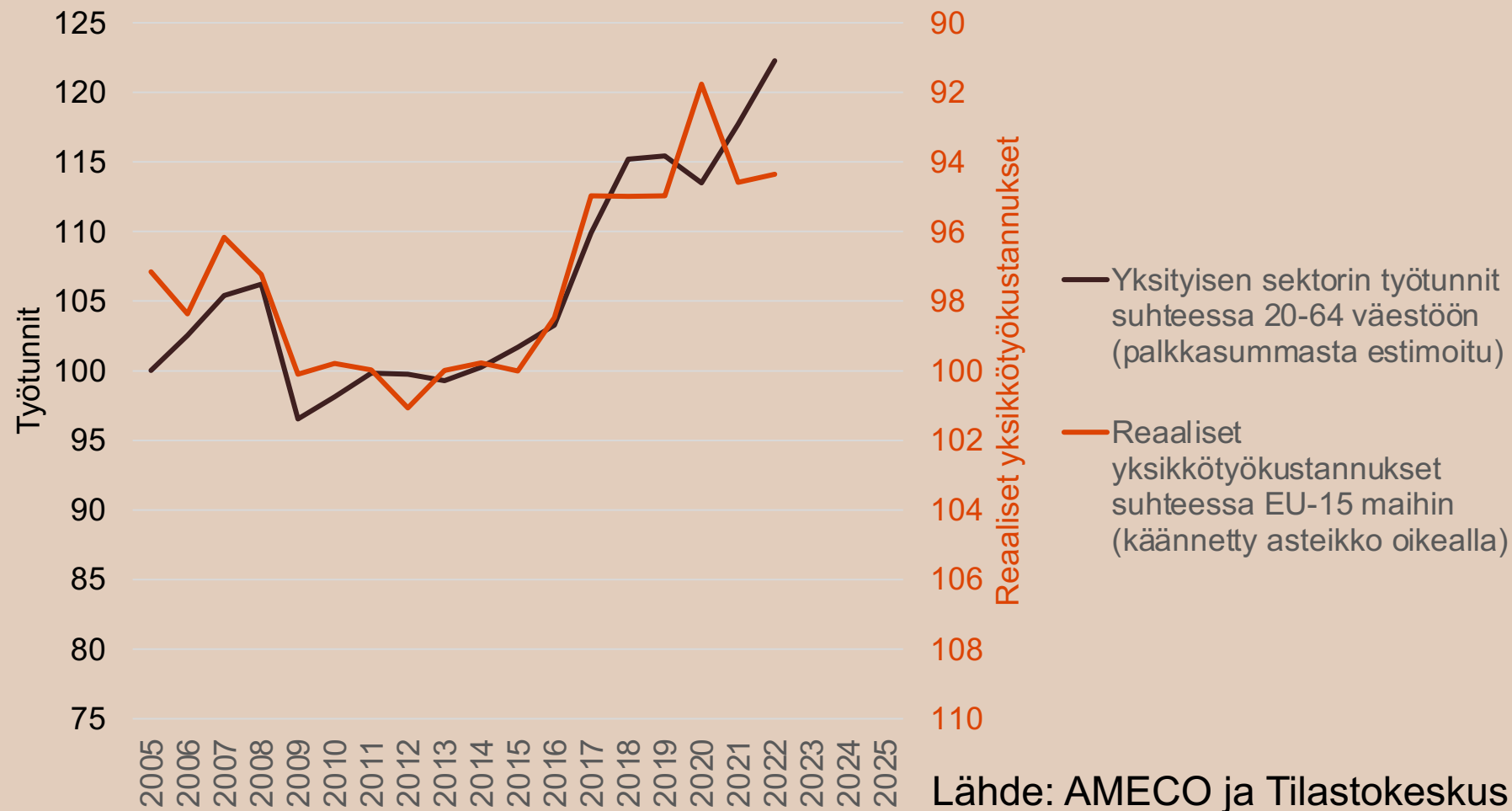

Reaaliset yksikkötyökustannukset ja yrityssektorin työllisyyskehitys

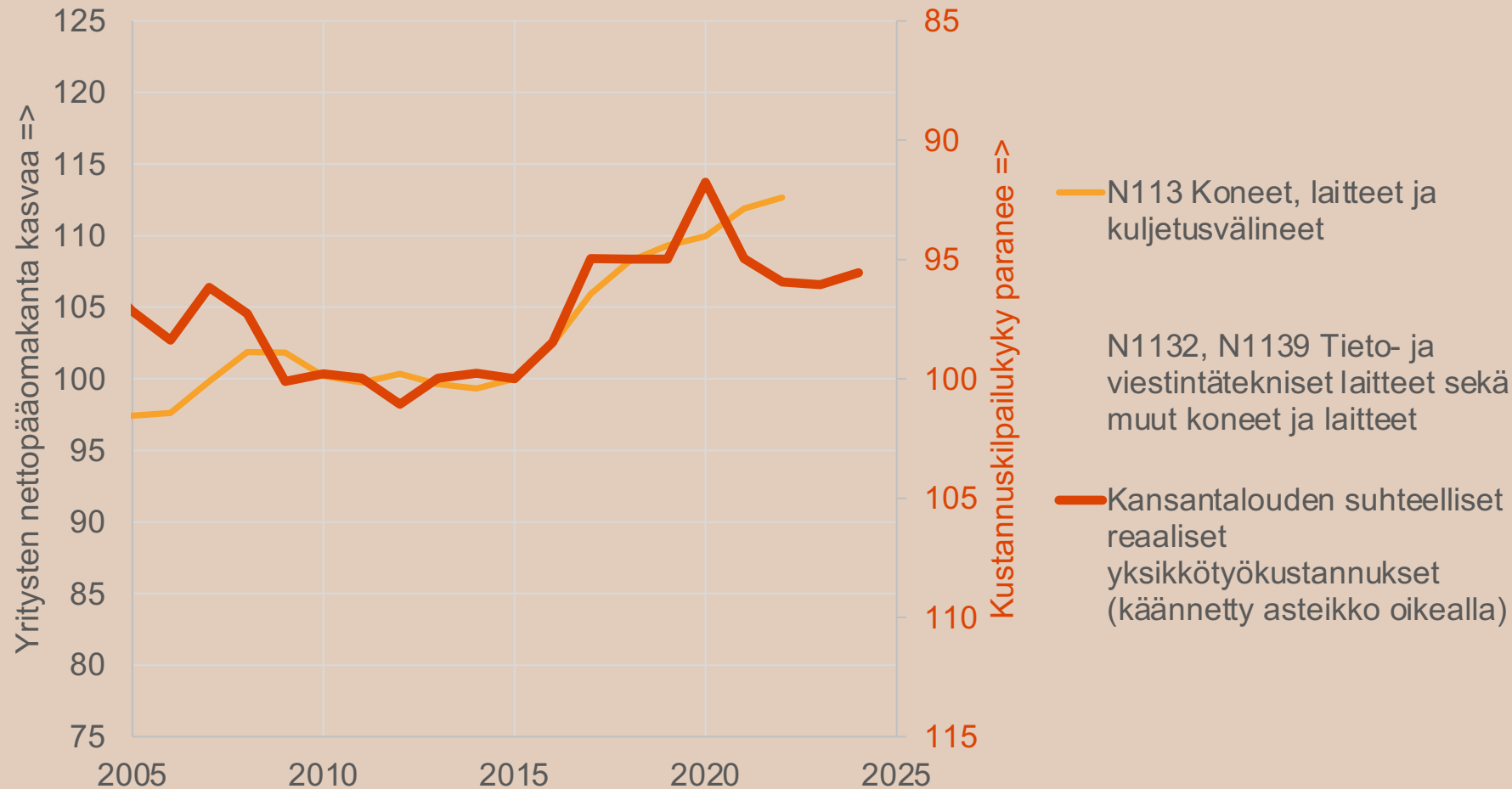
Lähde: AMECO ja Tilastokeskus

Reaaliset yksikkötyökustannukset ja yrityssektorin työllisyyskehitys

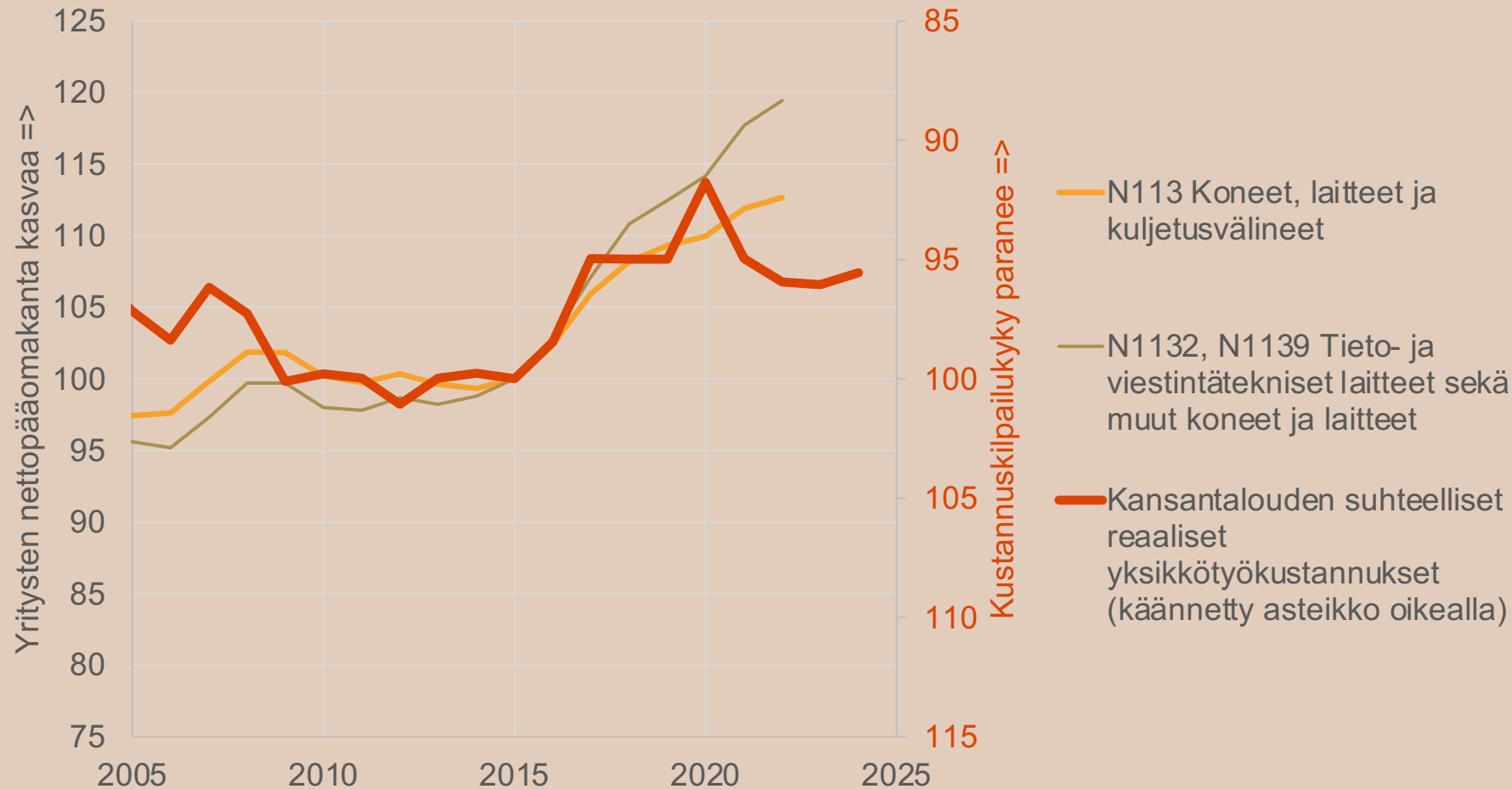
Lähde: AMECO ja Tilastokeskus

Kansantalouden kustannuskilpailukyky ja yrityssektorin reaalin nettöpääomakanta, vuosi 2015 = 100

Lähde: AMECO ja Tilastokeskus

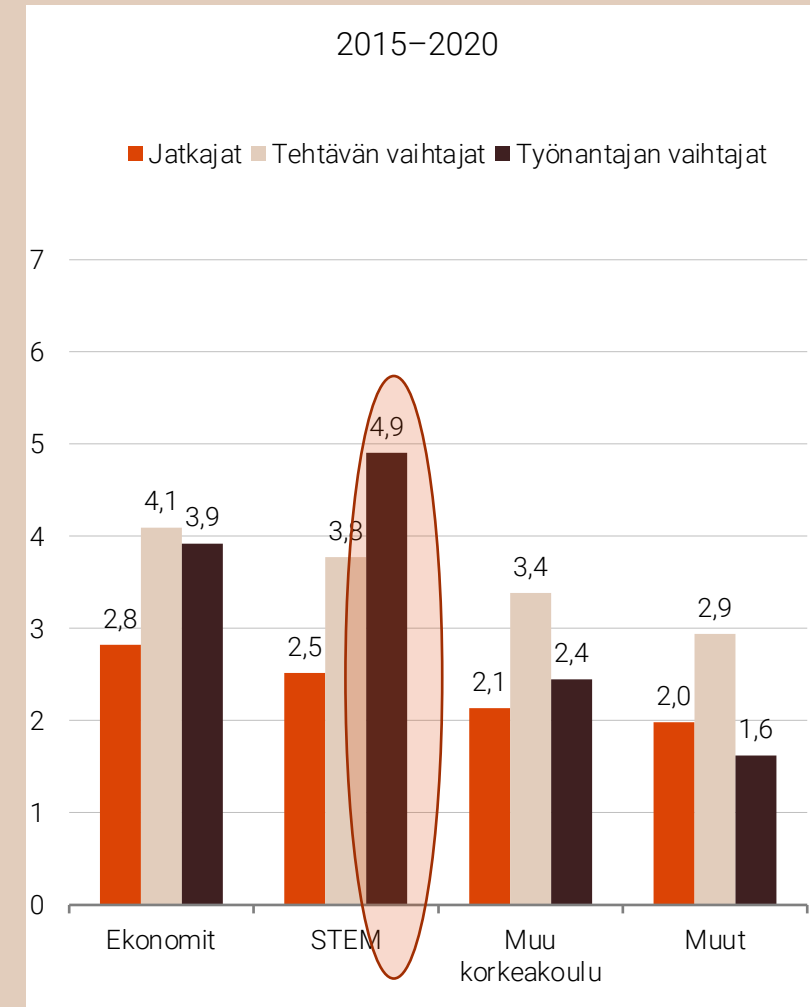
Kansantalouden kustannuskilpailukyky ja yrityssektorin reaalin nettöpääomakanta, vuosi 2015 = 100

Lähde: AMECO ja Tilastokeskus

Palkkojen mikrojoustavuus (liukumien merkitys)

Yrityssektorin palkat

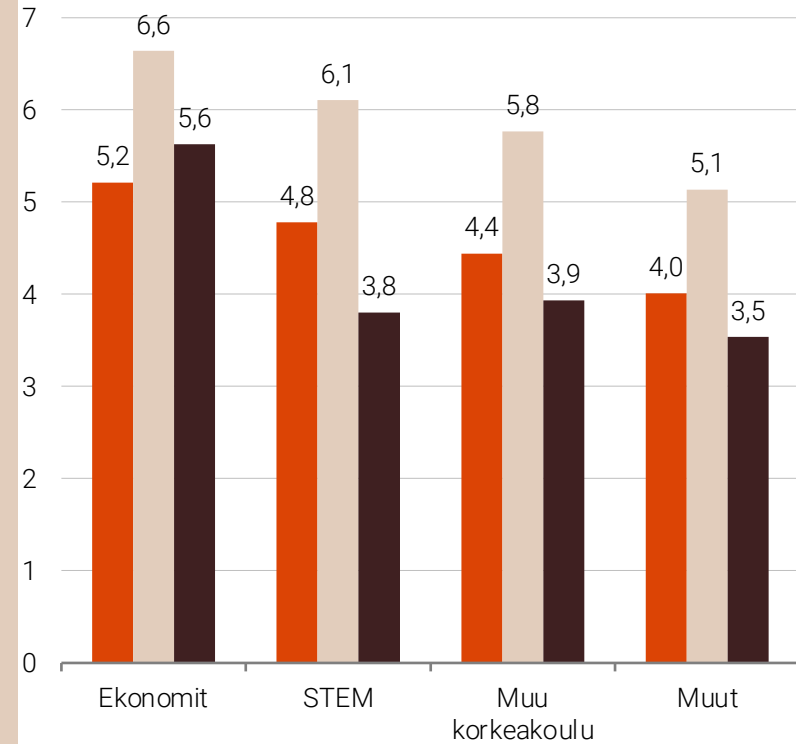
Lähde: Fornaro ja Maliranta, 2023.

Labore

Yrityssektorin palkat

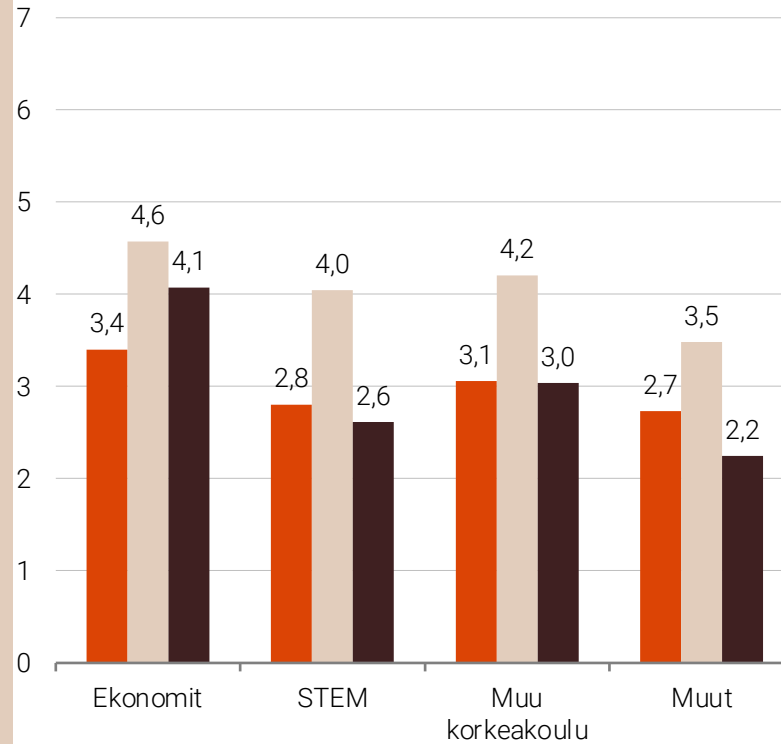
2003–2008

■ Jatkaajat ■ Tehtävän vaihtajat ■ Työnantajan vaihtajat

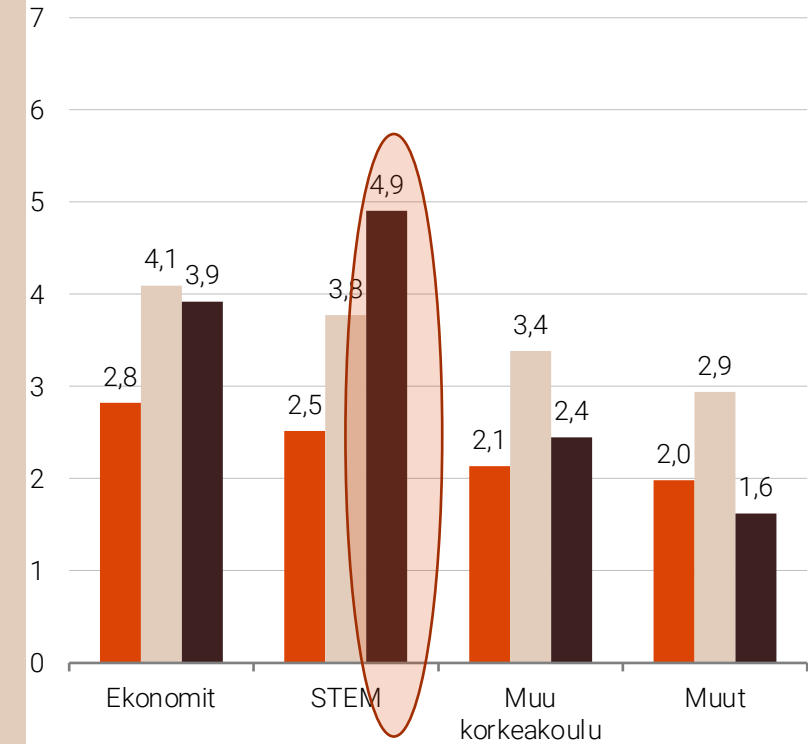
2009–2014

■ Jatkaajat ■ Tehtävän vaihtajat ■ Työnantajan vaihtajat

2015–2020

■ Jatkaajat ■ Tehtävän vaihtajat ■ Työnantajan vaihtajat

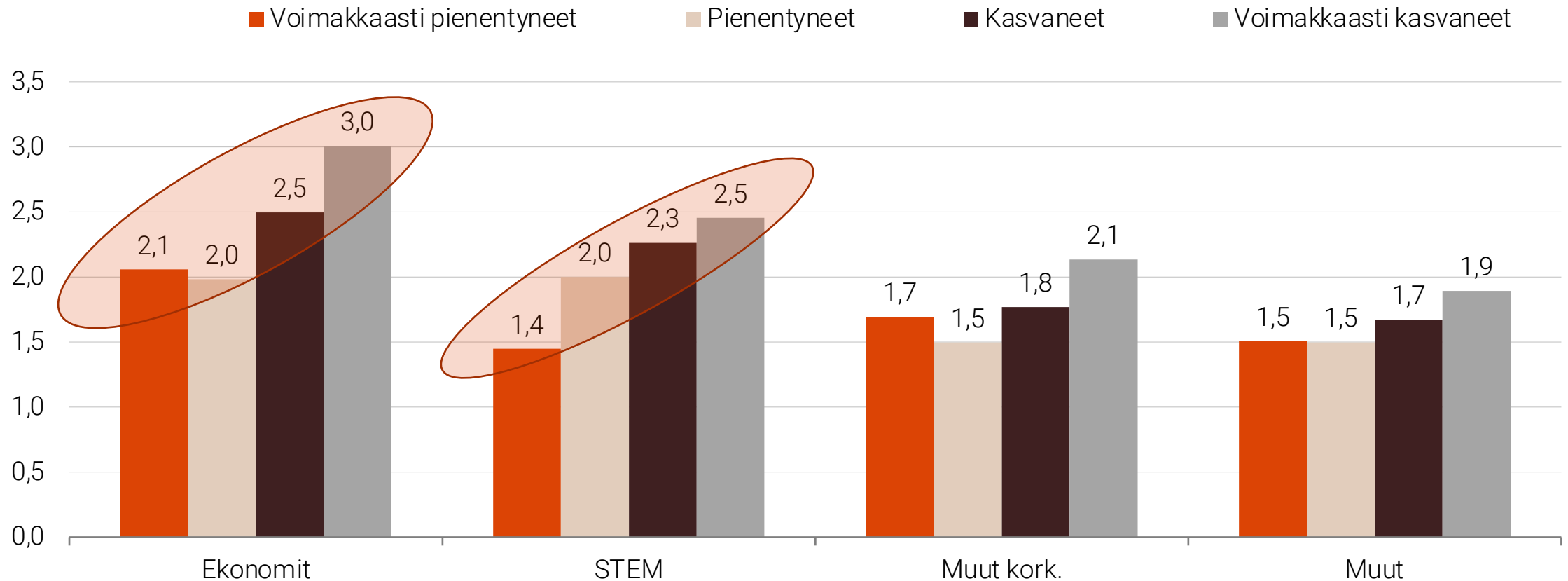

Lähde: Fornaro ja Maliranta, 2023.

Labore

Yrityssektorin jatkajien palkat yrityksen kasvun mukaan

2015–2020

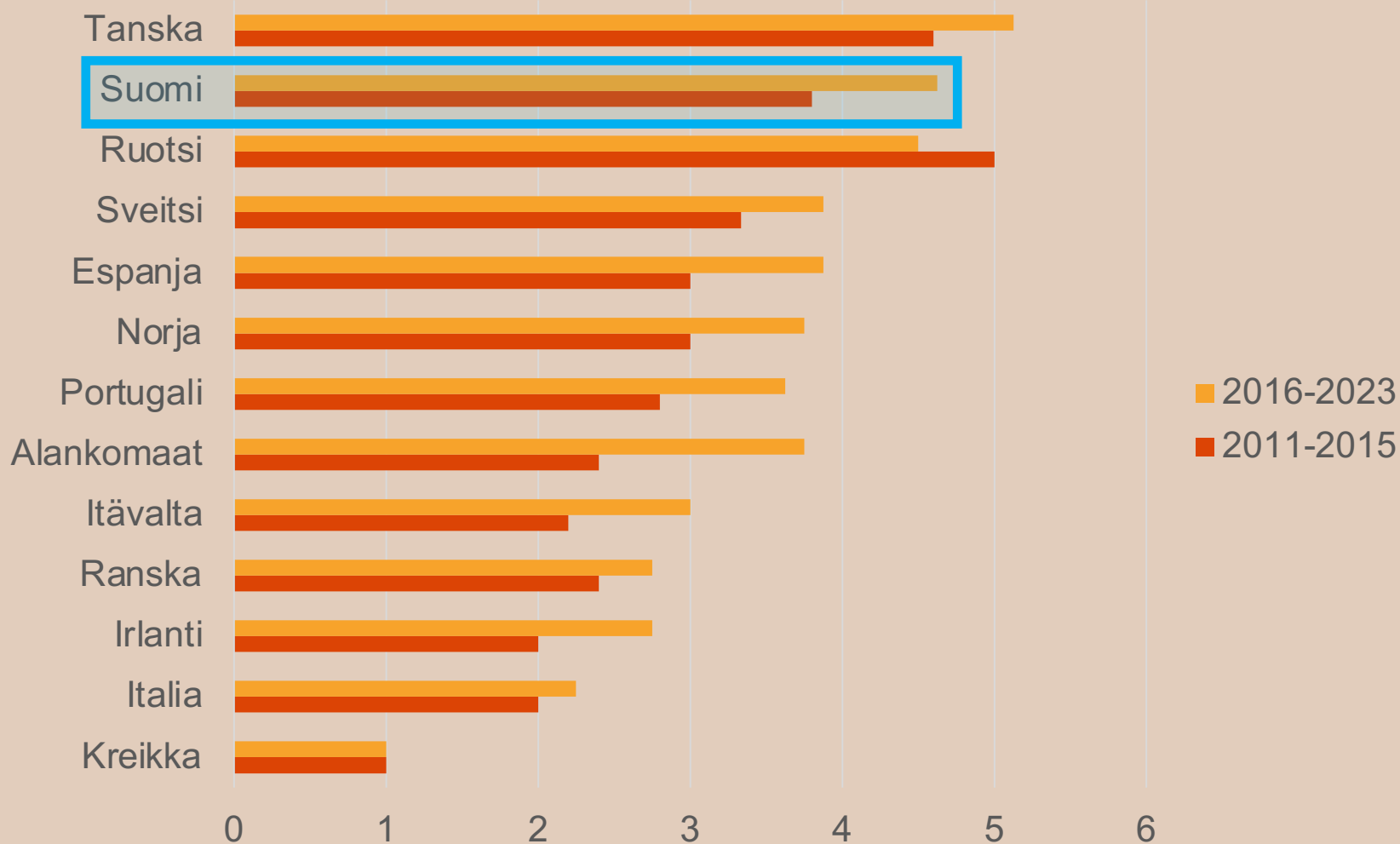

Lähde: Fornaro ja Maliranta, 2023

Labore

Työntekijöiden liikkuvuus
(sopeutuminen “luovaan
tuhoon”)

Työpaikkojen väliset keskimääräiset neljännesvuosittaiset siirtymät, 25–54-vuotiaat (%)

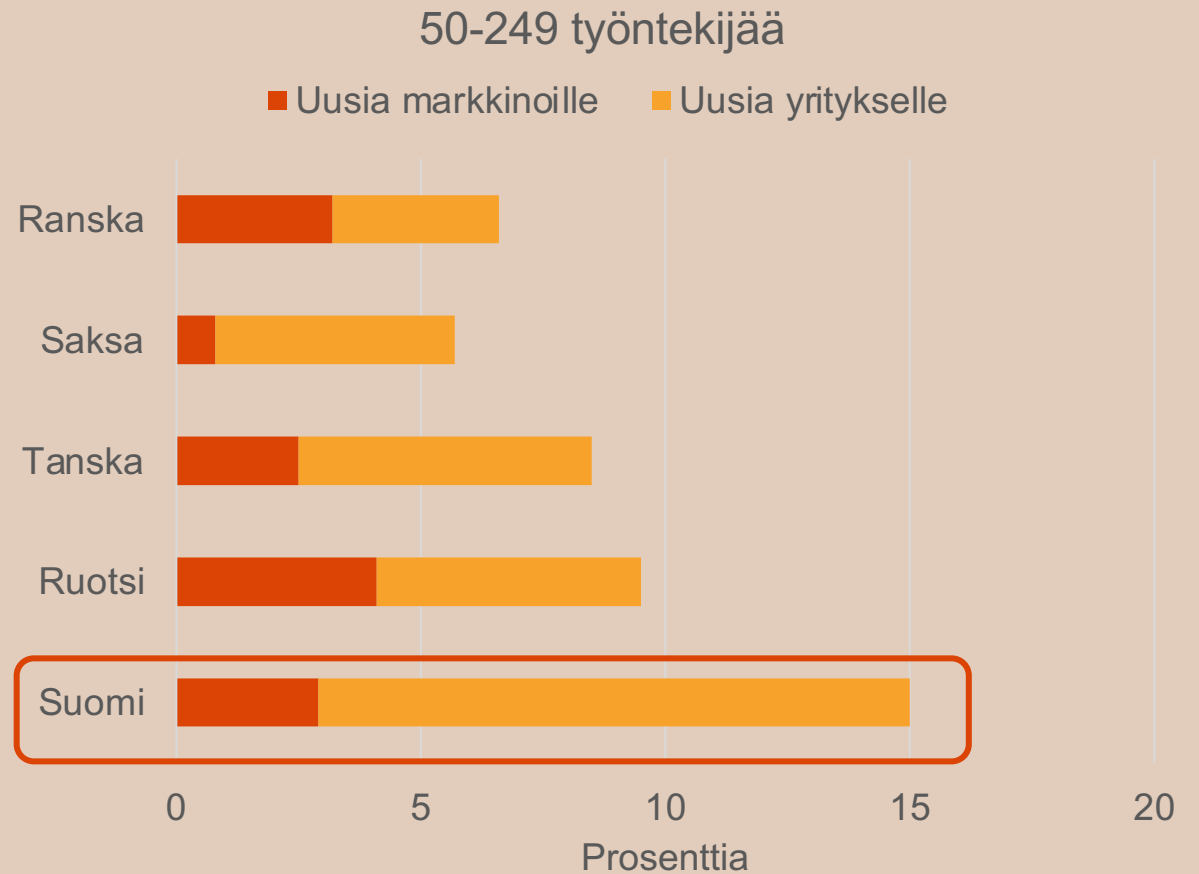
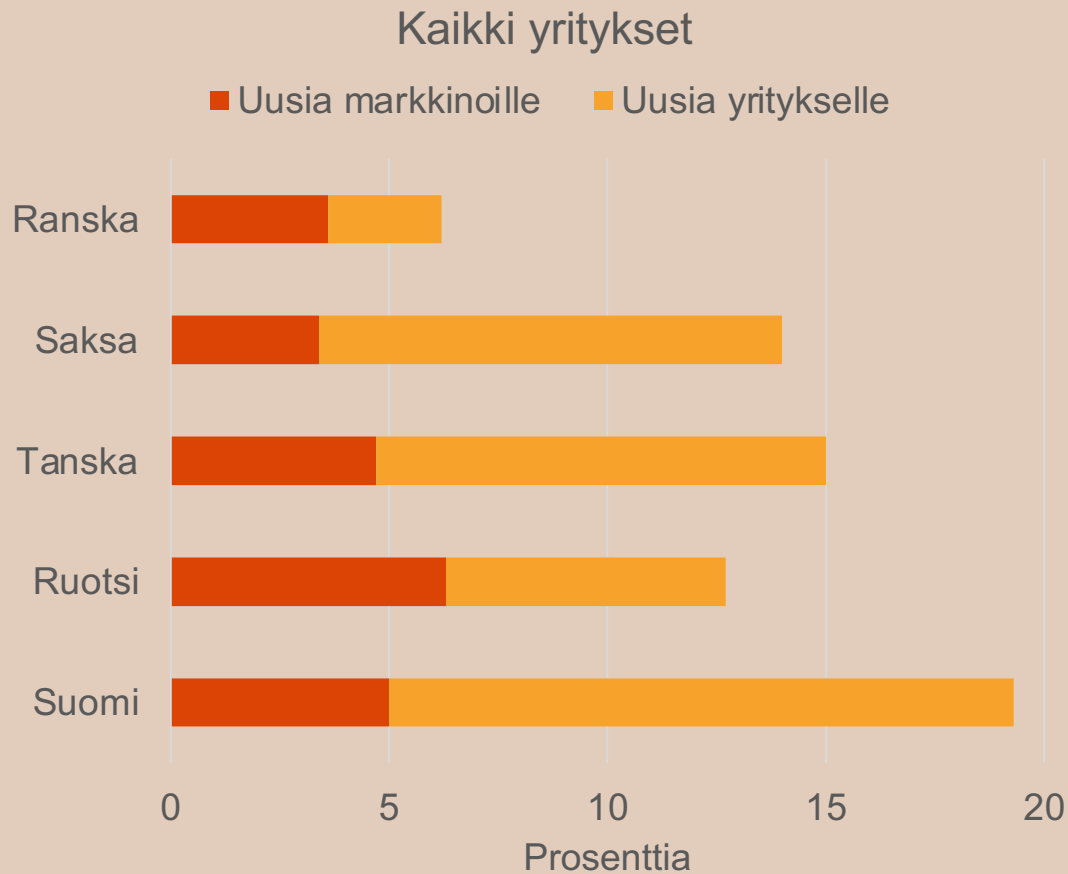
Lähde: Eurostat

Labore

Innovaatiot työpaikoilla

Labore

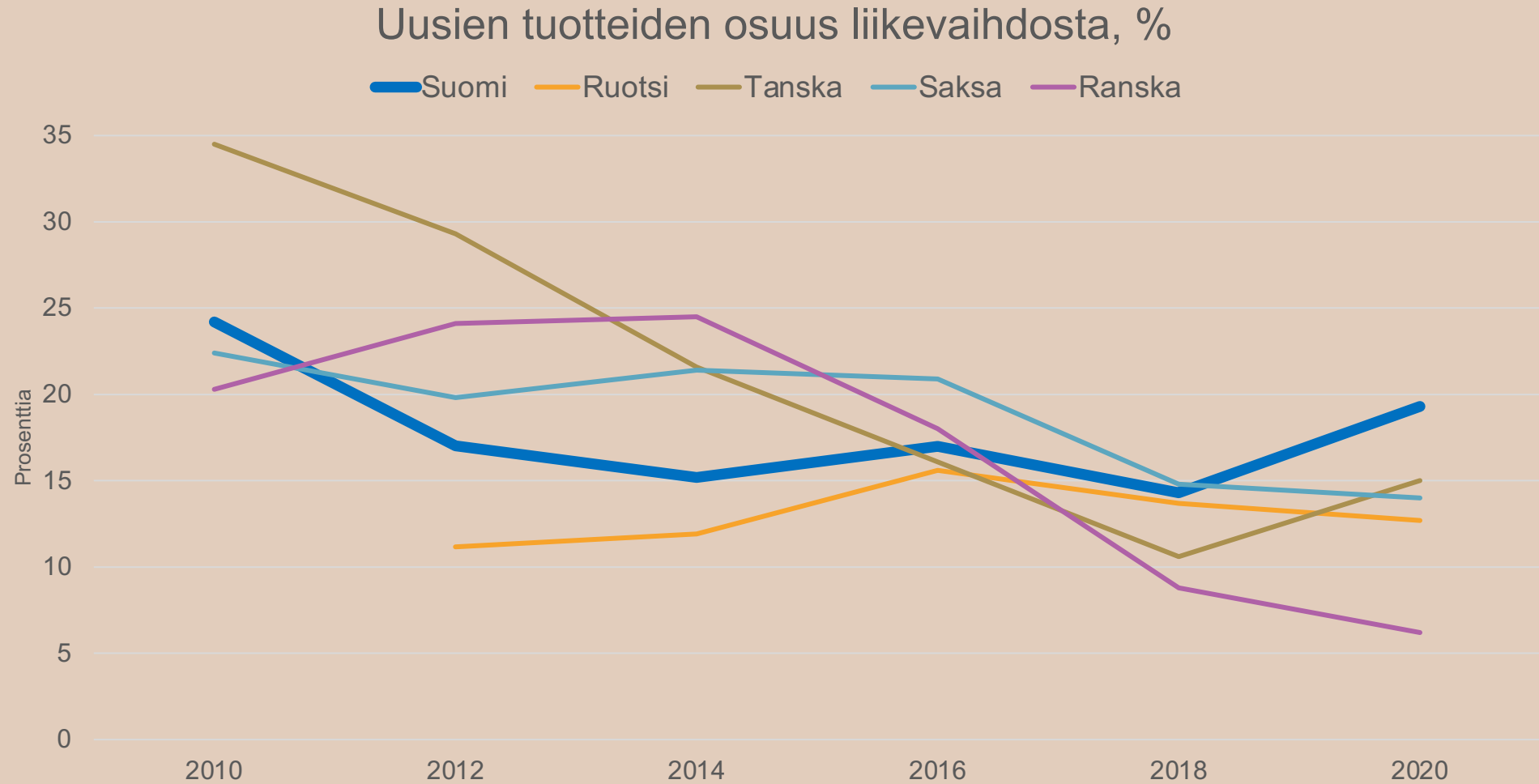
Uusien tuotteiden osuus liikevaihdosta, vuosi 2020, %

Lähde: Eurostat (CIS).

Labore

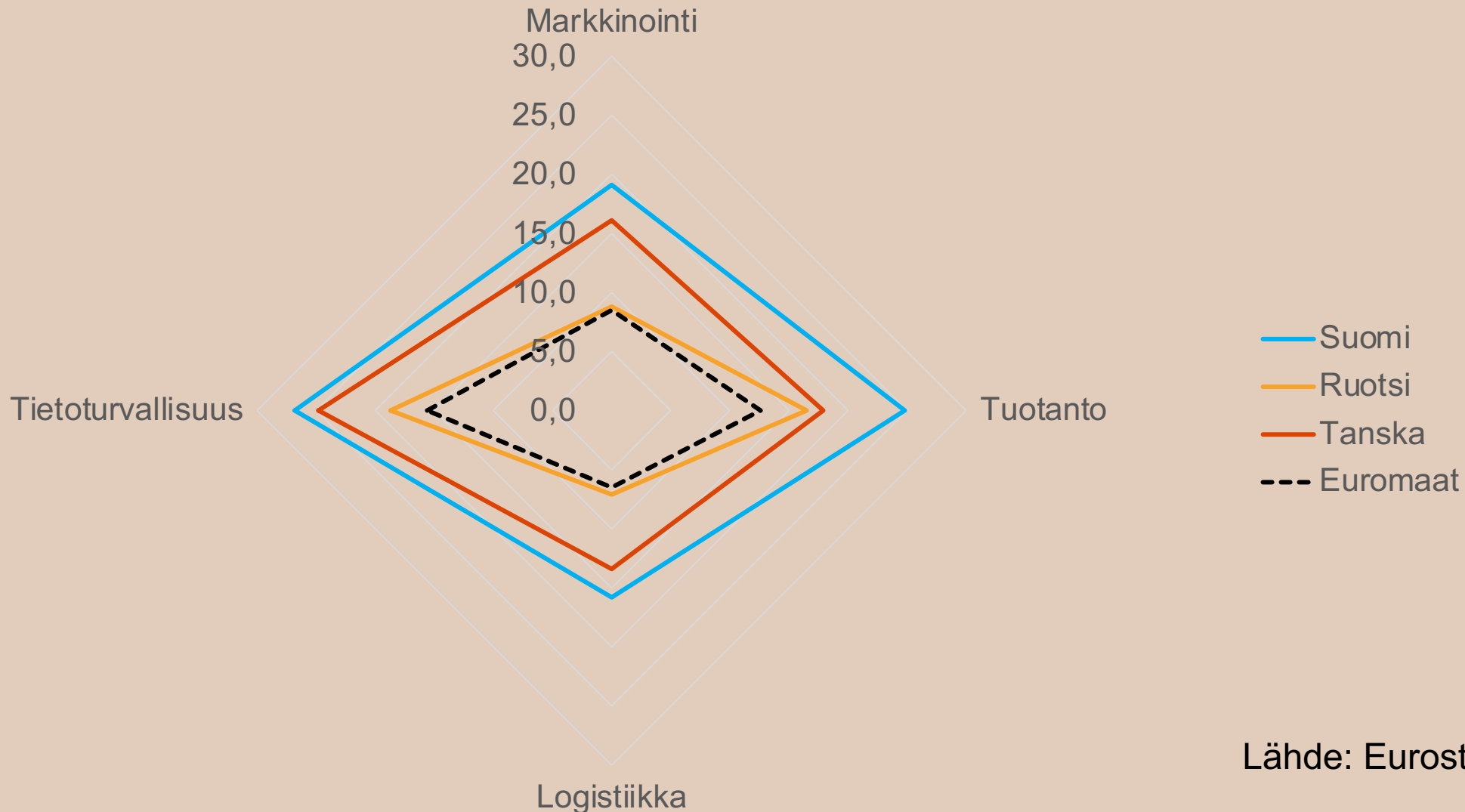
Uusien tuotteiden osuus yritysten liikevaihdosta, %

Lähde: Eurostat (CIS).

Labore

Tekoälyteknologioiden käyttö yrityksissä vuonna 2023, 250- henkeä työllistävät (%)

Prosessi-innovaatioita, %:ia yrityksistä

Kaikki yritykset

Pienet yritykset (10-49 henkilöä)

Lähde: Eurostat (CIS).

Lisää tietoa näistä ja muista aiheista!

Pinnan alta : Miksi edessämme on vahvan talouskasvun aika

Mika Maliranta

32,60 €

Docendo

Sivumäärä: 304 sivua

Asu: Kovakantinen kirja

Painos: 1. p.

Julkaisu vuosi: 2024, 02.10.2024 (lisätietoa)

Kieli: Suomi

Taluspessimismistä on tullut 2020-luvun uusi uskonto.

Synkkäilmeiset taloustietäjät julistavat kansantaloudessa murheellisia näkymiä. Kansa haluaa kuulla vapauttavia loitsuja siitä, miten se voi taloussyntinsä sovittaa. Entä jos tulevaisuus ei olekaan näin synkkä?

Finanssikriisin jälkeen 2010-luvun kynnyksellä Suomi uskoi pikaiseen talouden toipumiseen, mitä ei kuitenkaan tullut. Tuottavuus ja bruttokansantuote laahasivat verrokkimaita jäljessä, työmarkkinat tuntuivat juuttuneen paikoilleen.

Professori Mika Maliranta uskoo parempaan. Hän katsoo tumman pinnan alle ja näkee uuden nousun olevan tuloillaan. Maliranta käy järjestelmällisesti ja tarkasti läpi elpymisen kaikki vaiheet ja tekijät. Analyysin johtopäätöksenä on rationaalinen optimismi.

Nyt tarvitaan kärsivällisyyttä, ettemme hätiköi. Ja kohta tarvitaan malttia, ettei talous karkaa käsistä ja julkinen talous jää korjaamatta. Uusi kasvu on ekologisesti edellistä kasvua kestävämpää.

FT Mika Maliranta on Työn ja talouden tutkimuksen LABOREn johtaja sekä Jyväskylän yliopiston professori. Hän on keskittynyt talouden kasvun tekijöihin: tuottavuuskasvuun ja työmarkkinoiden toimintaan. Hän toimii myös mm. OECD:n toimiala-analysityöryhmän puheenjohtajana, lainsäädännön arviointineuvoston varapuheenjohtajana ja tuottavuuslautakunnan jäsenenä. Hän on tehnyt yhdessä Matti Apusen kanssa suosittua talouspoliittista M&A-podcastia vuodesta 2017.

